

Ändringshistoria

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2018-09-18	1	Charlotta Larsson	Skapat dokument

Arbetsplan för N2000-området Lövä naturreservat SE0330172 inom projektet Life Coast Benefit LIFE12 NAT/SE/000131

Objektskod och namn: SE0330172, Lövä

Åtgärder:

- A4 Arbetsplan för objektet
- C1 Friställning av äldre och vidkroniga ekar
- C1 Restaurering av betesmarker
- C1 Hamling av träd
- C1 Stängsling

Kommun: Mönsterås

Regional genomförare: Charlotta Larsson

Fastighetsbeteckning/Markägare: Lövä 1:2, 1:3, 2:3, 2:4, 2:11, 3:3, 3:4, 4:2, 4:3, s:1

Förvaltare: Länsstyrelsen Kalmar län

Bilagor

1. Karta över projektets åtgärder enligt ansökan
2. Karta över projektets åtgärder som genomförts

Om Projektet Life Coast Benefit

Projektet Life Coast Benefit kommer att genomföra olika åtgärder i 45 olika N2000-områden utmed kusten i Södermanland, Östergötland och Kalmar. Störst andel av åtgärderna riktas mot restaurering av igenväxande marker i skärgårdens gamla odlingslandskap. Skärgårdens arkipelag av öar, holmar, kobbar och skär har brukats långliga tider vilket bevarat livsmiljöer för en speciell fauna och flora. Idag har villkoren för ett småskaligt brukande försämrats vilket, tillsammans med skärgårdens speciella logistikförhållanden, gör det extra angeläget att satsa på åtgärder för att bevara och förstärka de natur- och kulturvärden som är knutna hit.

Beskrivning av objektet

Lövö naturreservat

Hela N2000-området är naturreservat och av naturreservatets hela areal på 752 hektar är ca 300 hektar landareal. Lövö och omgivande öar är helt uppbyggda av lösa jordavlagringar - morän – vilket ger öar som är låga och flacka med långgrunda stränder.

Lövös norra och mellersta delar präglas av barrblandskog med inslag av björk samt enstaka lindar och ekar. Marken är oftast bevuxen med blåbär, lingon och ljung. Delar av området har karaktär av traditionellt skogsbete, dvs luckig och olikåldrig skog med inslag av hävdgynnade arter i fältskiktet. Kring själva byn finns en hel del åkermark. Längs delar av stränderna finns havsstrandängar med hävdindikerande arter som havssälting, trift och gulkämpar.

På Lövös södra del finns hagmarker med ek, björk och lind som kärnan i trädbeståndet, medan även tall, apel, rönn och oxel förekommer. Inom området finns ett stort antal grova hamlade lindar. Buskskiktet är dominerat av enbuskar. Inom vissa delar är hagmarkerna igenväxta eller tall- och grandominerade och är i behov av restaurering.

Lövö är en gammal kulturbygd, omnämnd redan år 1292, med jordbruk och fiske som huvudnäringar. År 1799 genomfördes storskiftet på Lövö som då dominerades av ängs- och betesmark. Ängsmarken var till största delen belägen söder om byn och även Bjurskär, Bredskär samt Långskär slåtrades. Övriga öar användes samtliga som betesmark. Huvuddelen av betesmarken låg dock norr och väster om byn. År 1847 genomfördes laga skifte på Lövö. Stora förändringar i markanvändningen hade skett sedan storskiftet. Arealen åkermark hade, efter uppodling av ängarna invid byn, ökat betydligt medan ängsmarken hade halverats. Betesmarken hade dock i stort sett samma utbredning som vid den tiden för storskiftet.

I dag betas de södra delarna av Lövö samt en del av de större öarna. Skogsmarken utnyttjas för ett småskaligt skogsbruk. Åkermarken används till största delen för vall- och spanmålsodling.

Hänvisning till delobjekt inom området- olika syfte och mål

De planerade åtgärder inom action C1/Frihugning av grova träd, Restaurering av gräsmarker/Stängsling och Hamling av träd syftar till att bevara och restaurera värdefulla, tidigare betade kulturmiljöer, vilket i sin tur kommer att gynna den biologiska mångfalden. Stängslingen utförs till stor del som trögärdesgård, vilket höjer områdets kulturohistoriska värden förutom att besökarna ges stora upplevelsevärden och förståelsen för kulturmiljön. En igenväxande hagmark i sydöstra delen av området kommer att restaureras så att de värden knutna till den äldre hagmarken förstärks t ex hävdgynnad flora, arter knutna till äldre ek eller hamlade lindar. I de betade skogarna på öns östra del kommer vidkroniga ekarna och äldre hamlade lindar att friställas så att de arter den mångflad knuten till dessa träd förstärks. Vidare kommer de äldre hamlade träd hamlas och nya hamlingsträd väljas ut. Åtgärderna bidrar till att N2000områdets bevarandestatus förbättras mot dagens läge. De planerade åtgärderna stämmer överens med skötselplanens syfte och mål.

Planerade åtgärder:

Action C1

Planering i ansökan: Lövo Stängsling

Genomförs: Under perioden 2014-2018 – Stängsling med trögärdesgård samt en viss uppsättning av elhägn med enestavar. Detta sker kontinuerligt under hela projekttiden. Planerad sträcka som hägnas under projektperioden är drygt 3 000 m.

Beskrivning och motivering

Området har besökts våren 2014 och vilka gärdesgårdar som har högst prioritet att hägnas om respektive nyhägnas har valts ut. Utbyte av taggråd eller äldre trögärdesgårdar till trögärdesgård har koncentrerats till burkningsvägen och till sträckor med äldre dålig trögärdesgård. Arbetet tar tid och byggnationen har pågått under många år. Den nya gärdesgården bidrar starkt till områdets upplevelser och uppskattas mycket av de boende på ön och besökande på Lövo. Delar av äldre taggråd har ersatts med elhägn, där enestavar har utgjorts som stängselstolpar. Under 2016-2018 har en sträckor med elhägn satts upp, dvs eltråd på enestavar vilket harmoniserar med äldre hägnader.

Action C1, C2

Planering i ansökan: Lövä Hamling/Frihuggning/Restaurering

Genomförs: 2015 – 2018 - Hamling av träd, Restaurering av hagmark, Frihuggning av äldre hamlade träd samt grova ekar.

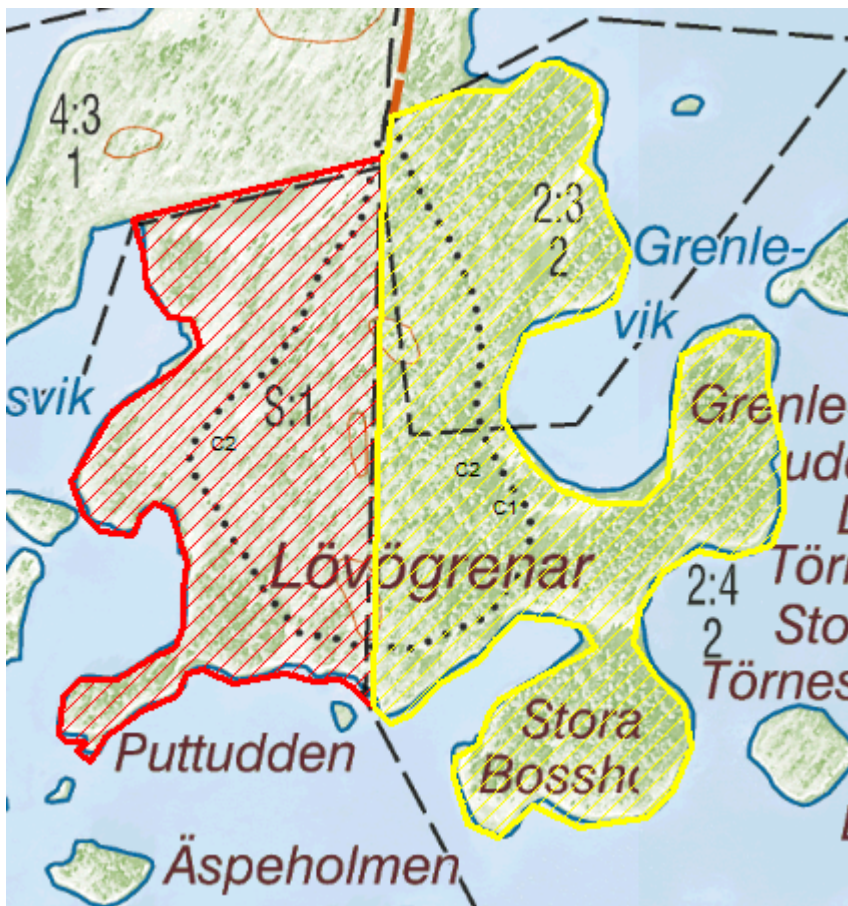
Beskrivning och motivering

Barrblandskogen på södra Lövä betas sedan lång tid av nötkreatur och på flera ställen finns spår av äldre tiders mer öppna marker. Insprängda i skogsbetet finns grova hamlade lindar samt vidkroniga ekar. Skogsbetet är igenväxande och restaureringsinsatser för dessa ur biologisk mångfald viktiga träd behöver frihuggas. De får bättre ljusförhållande så att dessa individer och dess arter knutna till träden får en god överlevnad på längre sikt. Äldre hamlade träd har kronstabiliserats eller restaureringshamlats samt ett antal nya lindar väljs ut på lämpliga platser på ön, t ex vid öppnare partier mot åkermark. Det handlar främst om att ta ned konkurrerande granar som har vuxit sig stora och som numera skuggar ut det hamlade trädet/n. Gläntor kring dessa träd eftersträvas. I samband med frihuggningen hamlades även lindarna. Kring flera av de vidkroniga träden har unga konkurrerande lövträd vuxit upp i kronan alternativt ung tall eller gran. Även blivande vidkroniga ekar har gynnats av frihuggningen.

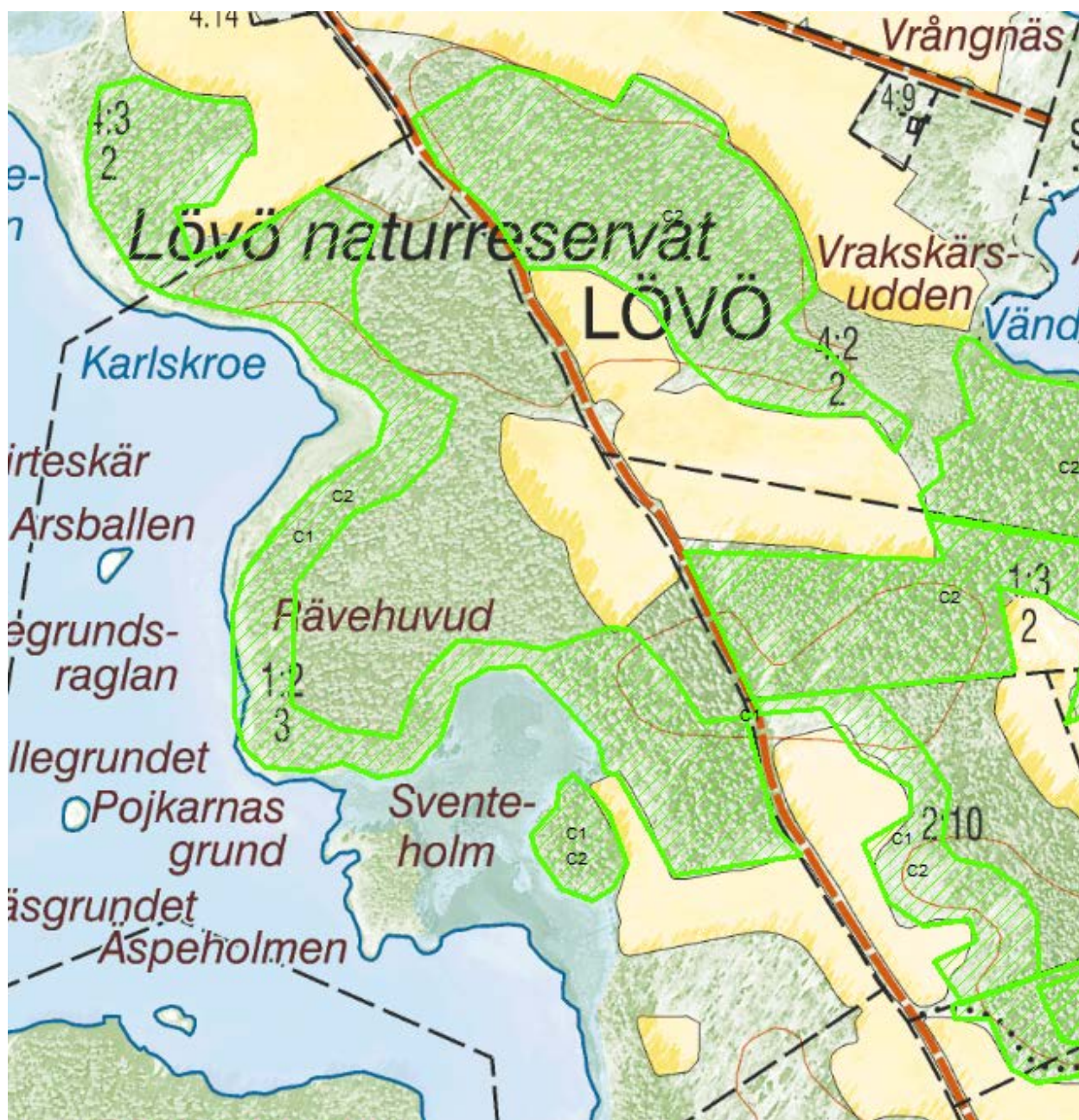
Under perioden 2013 – 2018 har hamlade träd återhamlats eller nyhamlats inom naturreservatet Lövä (Lövä 1:2, 1:3, 1:10, 2:3, 2:4, 2:11, 3:3, 3:4, 3:5, 4:2). En hamlingsplan upprättades och hamlingen av äldre hamlingsträd, ffa lindar men även unga klena lindar har skett i omgångar för att sprida riskerna. Även hamlade lindar utmed brukningsvägen har återhamlats.

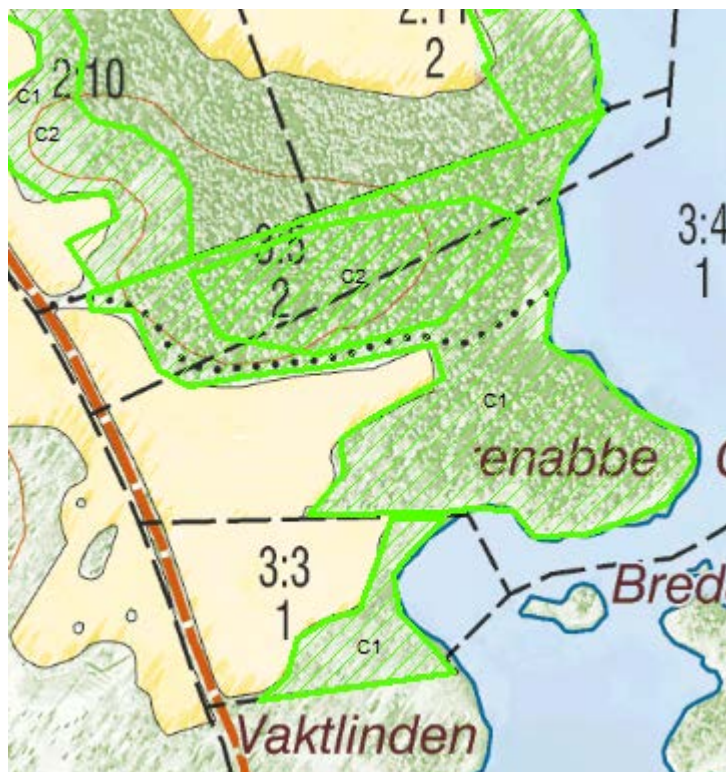
Under 2015 har den sydöstra delen (Lövö 2:3, 2:4, 3:3) av Lövö restaurerats en första omgång med friställning av vidkroniga ekar och skapande av gläntor i delar som vuxit igen på senare tid. Hagmarken i sydost har ett blandat trädskikt med äldre ekar, äldre hamlade lindar, björkar, äldre och yngre tallar samt en del gran. Vidare påträffas oxel, vildapel, hagtorn och oxel. Betesmarken var igenväxt av främst ung tall men även ett flertal enar(!) har vuxit sig flera meter höga upp i de äldre ekarnas kronor. Betesmarkens flora visar på hävdgynnade arter såsom jungfrulin, mandelblom, blåsuga och nattviol. Strandängarna närmast Östersjön har örter som gulkämpar, ormtunga och kustarun. Restaureringen utgår från de äldre ekarna samt de hamlade lindarnas behov av ljusöppna lägen. Betesmarken har gott om bärande buskar och träd som gynnats i restaureringen liksom äldre vindformade tallar samt grova enar. En öppen hagmark med växlande öppenhet eftersträvades och lämpliga unga lindar hamlats. Efter restaureringssåtgärden kommer de arter som är knutna till hävdade hagmarker gynnas förutom den mångfald av arter knutna som är knutna till äldre ek och lind. Under 2018 genomfördes ytterligare en restaureringsinsats. Vid denna omgång förstärktes gläntor och enbuskskiktet minskas ytterligare. Alla åtgärder bidrar till att öka områdets bevarandestatus.

Under 2015 har ett antal yngre ekar friställts inom fastigheterna (Lövö 1:2 och 4:3) på västra sidan om brukningsvägen som leder till öns södra delar. Här domineras den betade skogsmarken av främst tall och stor andel gran. Slutenheten har gått längre. Fokus vid åtgärden har varit att friställa ekarna i första hand. En större glänta har skapats vid en kulle med flera vidkroniga ekar och en grov hamlad lind. Alla de befintliga hamlade äldre lindarna har friställts. Även på fastigheten Lövö 2:10 på östra sidan om brukningsvägen har ekar friställts. Vidare har brynazonen mot åkermarken öppnats upp och andelen gran här minskat betydligt. Yngre lindar har nyhamlats och åkerholmarna är lövdominerade. Åkermarken och intilliggande skogsmark betas av nötkreatur. Ytterligare en restaureringsinsats kommer ske under vintern 2018-2019. Fokus denna gång är att hugga bort gran. Att skogsmarken som angränsar till ekkullen öppnas upp och denna del av den betade skogsmarken blir mer öppen och variationsrik.

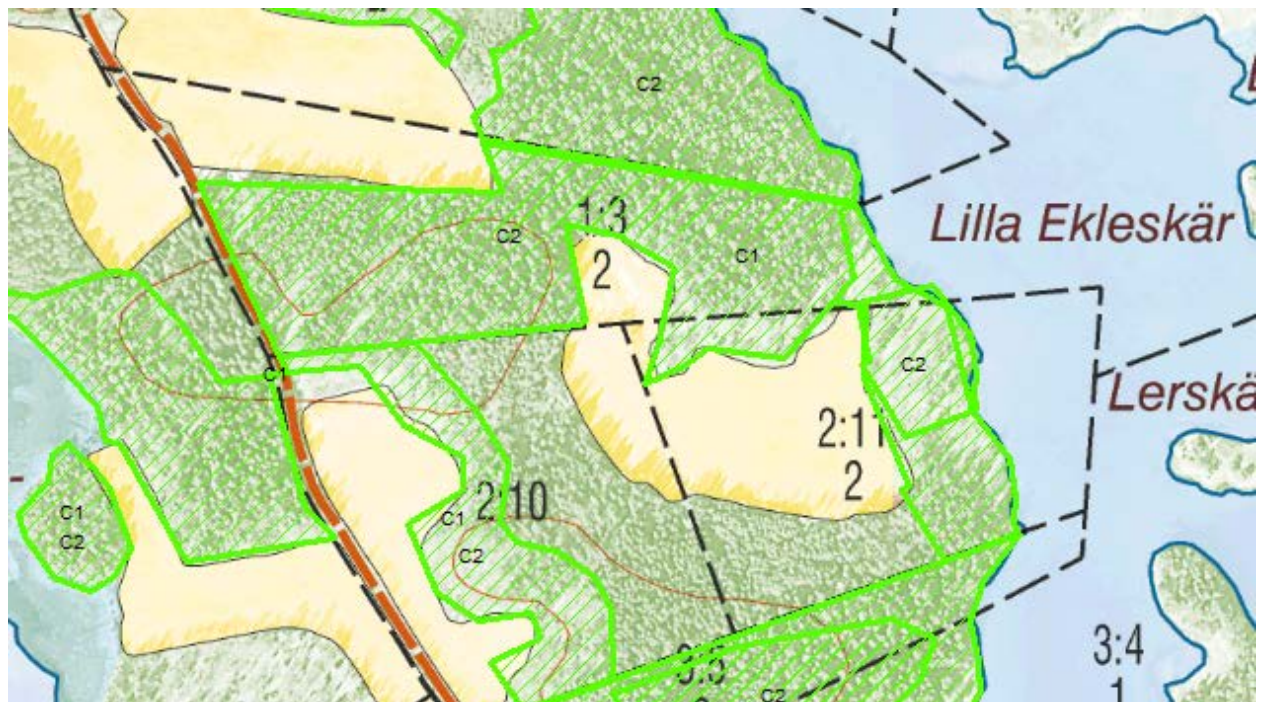
Under 2016 har restaurering av ett äldre skogsbete och igenvuxen hagmark på öns östra sida genomförts. Dessa marker påträffas på fastigheterna (Lövö 3:4 och 3:5). Den igenväxta ekkullen hade flera äldre ekar invuxna bland gran. De vidkroniga ekarna har friställts och andelen enbuskar har kraftigt decimerats. Området övergår mot norr i ett äldre skogsbete med tydlig gläntstruktur. Bland tallarna, granarna växer oxel, rönn, björkar, ek och yngre lindar. De yngre lindarna har nyhamlats och de äldre gläntorna i den betade barrskogen har vidgats. Ekar har friställts och nya gläntor öppnats. En mindre strandäng har röjts fram fri från björk och al och blivit helt öppen igen.

Inom fastigheten Lövö 4:2 har under 2016 de äldre hamlade lindarna återhamlats och dessa träd har friställts tillsammans med äldre ekar påträffas inom fastigheten. Delar av detta skifte visar tydlig skogsbeteskaraktär och här kan det bli aktuellt med ytterligare en restaureringsinsats under projektperioden om tillgången på betesdjur kan säkerställas. Vid en restaureringsinsats skulle gläntorna vidgas och gångar skapas för att skapa en större luckighet i skogen.

Inom fastigheterna Lövö 1:3 och 2:11 har under 2016 äldre hamlade lindar återhamlats och yngre nyhamlats. Alla dessa hamlade lindar har friställts. En tidigare betesmark har öppnats upp ytterligare och en del gran har avverkats.

I och med att det är många små fastigheter och därmed många fastighetsägare därmed tidskrävande att förankra alla planerade åtgärder. Detta har bidragit till att andelen restaurerad mark inte är så omfattande.

Tabell 1 Sammanställning över genomförda åtgärder

Action	Åtgärd	Planerad omfattning i ansökan	Genomförd omfattning	Differens
C1	Stängsling	Drygt 3 000 m	3 358 m	
C1	Frihuggning av äldre hamlingsträd samt vidkroniga ekar Fastighet Lövä 1:2, 4:3, 2:10		6,8 ha	
C1	Restaurering av äldre hagmark inkl frihuggning av äldre ekar och lindar Fastighet Lövä 2:3, 2:4 och 3:3	7,7 ha	8,2 ha	
C1	Restaurering av skogsbyte och igenvuxen hagmark Fastighet 3:4 och 3:5		5,0 ha	
C1	Frihuggning av vidkroniga ekar och äldre hamlingsträd Fastighet 1:3 och 2:11, 4:2		5,3 ha	
C2	Hamling, kronstabilisering och nyhamling	2013 – 18 återhamling 2015 – 4 återhamling, 3 kronstabilisering samt 20 nyhamling 2016 - 37 återhamling, 48 nyhamling 2018 – 18 återhamling		

N2000-området Lövä naturreservat inom projektet Life Coast Benefit LIFE12 NAT/SE/000131

1:10 000

